

Smalle marges van het peilbeheer afgetast tijdens discussiedag

Tijdens een discussiedag bij het hoogheemraadschap van Rijnland op 29 oktober zijn de mogelijkheden besproken om met behulp van peilbeheer de waterkwaliteit te verbeteren in droogmakerijen en veenweidegebieden. Dit blijkt geen gemakkelijke opgave te zijn. Tegenstrijdige belangen, een verouderd watersysteem en ruimteclaims laten weinig speelruimte over voor het peilbeheer. Desalniettemin bieden de uitkomsten van recent afgeronde studies de waterbeheerders de mogelijkheid een stap verder te komen richting een goede waterkwaliteit.

De afgelopen jaren zijn veel studies uitgevoerd naar de relatie tussen peilbeheer en waterkwaliteit. De vraag is nu hoe de resultaten van deze studies te vertalen naar de praktijk. Om hier ideeën voor op te doen vond de discussiebijeenkomst plaats. Ruim 80 deelnemers, voor het grootste deel waterbeheerders uit laag Nederland en onderzoekers, gaven acte de présence.

Droogmakerijen

Het ochtendprogramma spitste zich toe op droogmakerijen. Birgitta van Wateren-de Hoog (Rijnland) ging in op de huidige en toekomstige verzilting binnen Rijnland en de daaruit voortvloeiende knelpunten. Perry de Louw (TNO-NITG) presenteerde de resultaten van een onderzoek in Polder de Noordplas, waaruit bleek dat wellen een grote bijdrage leveren aan de verzilting van het oppervlaktewater. Jeroen Filius (Rijnland) deed de uitkomsten uit de doeken van de studie naar de watervraag van de Haarlemmermeerpolder, die sterk gerelateerd bleek aan de zoutnorm.

Tijdens de hierna volgende workshop onder leiding van dagvoorzitter Sjaak Moorman, directeur Water van Rijnland, werd geconstateerd dat de ruimtelijke ordening sterk bepalend is voor de knelpunten op het gebied van waterkwaliteit. Te denken valt aan de situering van zoutgevoelige teelten op locaties met een sterke zoutbelasting vanuit de kwel of aan het verbod water te graven in grote delen van de Haarlemmermeerpolder. Tot op heden blijkt het waterbelang een ondergeschikte rol te spelen in dergelijke beslissingen. Wellicht dat dit verandert als water echt sturend wordt. Tot die tijd zullen de waterbeheerders vooral zelf maatregelen

moeten treffen, bijvoorbeeld het aanleggen van een seizoensberging om te voorzien in de watervraag. Een andere maatregel is peilopzet, waardoor de zout- en nutriëntenbelasting vanuit de kwel afneemt. Peilopzet kan echter alleen worden gerealiseerd als extra bergingsruimte wordt gecreëerd en is daarom een kostbare zaak. Wellicht dat het dichten van wellen een uitkomst biedt, maar over de praktische toepasbaarheid hiervan bestaat nog onzekerheid.

Veenweidegebieden

Het middagprogramma spitste zich toe op het veenweidegebied. Henk van Hardeveld (Rijnland) ging in op het nut en de mogelijkheden van flexibel peilbeheer (zie ook H₂O nr. 21, pag. 32-34), waarbij vooral werd ingegaan op het vasthouden van water en het verbeteren van de waterkwaliteit. Jan van Bakel (Alterra) gaf een (agro)hydrologische beschouwing van het veenweidegebied en poneerde de vraag in hoeverre water naar het veen is te dragen, zowel met als zonder hulp van drainage. Mario Maessen (Grontmij) presenteerde statistische cijfers over het verband tussen drooglegging en waterkwaliteit.

Hierna volgde opnieuw een workshop, waarin met name ingegaan werd op de belangenafweging bij peilkeuze in het veenweidegebied. Opgemerkt werd dat integratie van de aanwezige belangen (waterkwaliteit, landbouw, vertragen bodemdaling) moeilijk is. Geopperd werd dat functiescheiding wellicht een uitkomst kan bieden, zolang het op een groot schaalniveau gebeurt. Ook zou

Het veenweidegebied IJperveld ten noorden van Amsterdam.

flexibel peilbeheer kunnen bijdragen aan een aanvaardbaar compromis. Om echt een kwaliteitsverbetering te boeken werden maatregelen op het gebied van peilbeheer alleen ontoereikend geacht. Als aanvulling hierop zijn ook maatregelen op het gebied van beheer en inrichting nodig.

Integraal waterbeheer

De bijeenkomst leverde geen panklare oplossingen op waarmee de waterkwaliteit is te verbeteren. Wel werd meerdere malen het belang van een integrale visie benadrukt. Zout kwelwater wordt in droogmakerijen bijvoorbeeld niet direct als probleem ervaren, maar in het boezemstelsel waarop het water wordt uitgeslagen des te meer. En in veenweidegebied kan drainage wel een agrohydrologisch voordeel opleveren, maar voordat wordt overgegaan tot toepassing hiervan is ook inzicht vereist in de (mogelijk nadelige) invloed op de waterkwaliteit en de watervraag voor de boezem. Het moderne waterbeheer vraagt dus om afstemming tussen waterkwaliteit en waterkwantiteit op zowel polder- als boezemniveau. ◀

Henk van Hardeveld
(Hoogheemraadschap van Rijnland)